

Article 3

Qualsevol controvèrsia relativa a l'aplicació o la interpretació d'aquest Acord es resol de manera amigable entre les parts.

Article 4

Aquest Acord té una durada il·limitada.

Article 5

Cada part notifica a l'altra l'acompliment de les formalitats internes necessàries per a l'entrada en vigor d'aquest Acord. L'acord entra en vigor el primer dia del segon mes que segueix a la data de recepció de la darrera de les notificacions.

París, 6 de març del 2012, fet en doble exemplar, cadascun en les llengües catalana i francesa. Els dos textos són igualment fefaents.

Pel Govern del Principat d'Andorra Pel Govern de la República Francesa

Lleis ordinàries

Llei 13/2012, del 12 de juliol, de tinença i de protecció d'animals

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 12 de juliol del 2012 ha aprovat la següent:

Llei 13/2012, del 12 de juliol, de tinença i de protecció d'animals

Exposició de motius

La Llei de tinença i de protecció d'animals, del 30 de juny de 1998, va assentar les bases per al desplegament reglamentari en l'àmbit de la conservació de la fauna salvatge i la protecció dels animals domèstics.

Durant 14 anys ha estat un instrument útil per donar resposta a la necessitat, les inquietuds i els problemes inherents en aquest àmbit, i ha permès assolir de manera satisfactòria els objectius que el legislador s'havia fixat inicialment.

Nogensmenys, darrerament els canvis significatius en el camp de la protecció i el benestar animal fan necessari revisar i adaptar aquest text a la situació actual. D'altra banda, han aparegut en els darrers anys noves situacions relacionades amb la tinença d'animals que l'Administració ha de resoldre. Per poder fer-ho de la forma més diligent esdevé necessari actualitzar el text normatiu de referència per tal que inclogui la casuística més habitual.

El nou text en el títol I, referent a les disposicions generals, incorpora un seguit de noves definicions així com una actualització dels drets i els deures de propietaris d'animals i de les seves relacions amb l'Administració general. A la vegada, la incorporació de nous apartats en l'articulat d'actuacions i activitats prohibides permetrà donar resposta a les exigències actuals en matèria de benestar animal.

El títol II ha mantingut pràcticament el mateix contingut, reservant a una llei posterior la regulació dels aspectes

relacionats amb l'experimentació amb animals.

Actualment s'ha incrementat la diversitat dels animals de companyia, fet que ha comportat la necessitat de crear un registre d'animals de companyia no autòctons previst al títol III del nou text, amb la finalitat de gestionar-los adequadament. Així mateix s'ha ampliat l'abast d'alguns articles que únicament feien referència als gossos fins a contemplar el conjunt de les espècies que avui dia es tenen com a animal de companyia.

Els canvis introduïts al títol IV, fauna salvatge, estan motivats per una necessitat de concretar alguns aspectes relatius a la conservació de les espècies protegides. El nou text preveu la classificació de les espècies protegides en diversos graus d'amenaça.

Pel que fa al títol VI, infraccions i sancions, s'ha actualitzat d'acord amb les modificacions aportades al conjunt del text.

Títol I. Disposicions generals

Article 1*Objecte*

1. Aquesta Llei té per objecte establir normes per a la protecció dels animals, la tinença, el tracte, el maneig, el comerç i l'aprofitament dels animals domèstics, ja siguin de companyia o de renda, i dels animals salvatges, tant si són de fauna autòctona com de fauna no autòctona.

Als efectes d'aquesta Llei s'inclouen dins la categoria d'animals de companyia els animals d'assistència i de teràpia.

2. L'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei no s'estén a les activitats de caça i pesca, que es regulen per disposicions particulars.

Article 2*Finalitat i principis*

1. La finalitat d'aquesta Llei és assolir el nivell màxim de protecció i benestar dels animals i afavorir una responsabilitat més elevada i una conducta més cívica de la ciutadania en la defensa i la preservació dels animals.

2. Els animals són éssers vius dotats de sensibilitat física i psíquica, i també de moviment voluntari. Han de rebre el tracte que, atenent-ne bàsicament les necessitats etològiques, en procuri el benestar.

3. Ningú no pot provocar sofriments ni maltractaments als animals.

4. Els animals de companyia no poden ser objecte d'embargament en cap procediment judicial.

Article 3

Definicions

D'acord amb aquesta Llei, s'entén per:

a) *Animals de companyia*: tots els animals domèstics que conviuen amb les persones i que habitualment no tenen congèneres de la mateixa espècie en estat salvatge. Compleixen la funció de ser útils a les persones en qualsevol aspecte que no sigui obtenir-ne productes, sinó qualsevol servei relacionat amb el lleure.

b) *Animals de renda*: tots els animals domèstics que es produeixen, reproduïen, engreixen i en general es crien per obtenir productes o per prestar serveis, ja sigui per a l'autoconsum o per a la comercialització.

c) *Animals domèstics*: els animals de companyia i els animals de renda.

d) *Fauna salvatge autòctona*: es defineixen com a espècies de la fauna autòctona el conjunt d'espècies, de subespècies, de poblacions i d'individus animals que són originaris d'Andorra o bé s'hi han introduït i actualment viuen i es reproduïen de forma natural en estat salvatge, inclosos les que hi hibernen o hi són de pas.

e) *Fauna no autòctona*: comprèn el conjunt d'espècies, de subespècies, de poblacions i d'individus animals originaris de fora de l'Estat andorrà que viuen en règim de llibertat o que es mantenen en captivitat en col·leccions zoològiques o en règim de domesticació a la llar com a mascotes, ja siguin exemplars individuals o en lots. Se n'exclouen els animals de companyia i els animals de renda definits en aquest article.

f) *Animal de companyia no autòcton*: animal de la fauna no autòctona que

de manera individual depèn dels humans, hi conviu i ha assumit el costum del captiveri.

g) *Animal ensalvatgit*: animal de companyia que perd les condicions que el fan apte per a la convivència amb les persones.

h) *Animal abandonat*: animal de companyia que no va acompanyat de cap persona ni duu cap identificació del seu origen o de la persona que n'és propietària, una vegada transcorregut el termini establert a la normativa vigent per ser recuperat.

i) *Animal salvatge urbà*: animal salvatge que viu compartint territori geogràfic amb les persones, referit al nucli urbà de ciutats i pobles, i que pertany a les espècies que s'han de determinar per via reglamentària.

j) *Nucli zoològic*: agrupacions zoològiques per exhibir animals, les instal·lacions per mantenir animals, els establiments de venda i cria d'animals, els centres de recollida d'animals, el domicili dels particulars on es fan vendes o altres transaccions amb animals i els de característiques similars que es determinin per via reglamentària.

k) *Gos d'assistència*: gos que ha estat ensinistrat, en un centre especialitzat i legalment establert, per donar servei i assistència a persones amb alguna discapacitat visual, auditiva o física, o que pateixen trastorns de l'espectre autista, diabetis, epilèpsia o altres malalties en què el suport d'un gos ensinistrat ha assolit resultats positius de forma demostrable.

l) *Gos de teràpia*: gos que ha estat ensinistrat, en un centre especialitzat i legalment establert, per intervenir en sessions d'interacció assistida amb animals, amb persones a qui aporta un benefici en el procés terapèutic o educatiu.

m) *Associació de protecció i defensa dels animals*: entitat sense afany de lucre legalment constituïda que té entre els seus objectius o finalitats emparar i protegir els animals.

Article 4

Obligacions dels propietaris i dels posseïdors

1. Qualsevol persona que sigui propietària o posseïdora d'un animal té l'obligació de proporcionar-li l'alimentació i les cures adequades, tant en el tractament preventiu de malalties com en el guariment, d'aplicar les mesures sanitàries i de transport reglamentàries i de facilitar-li un allotjament d'acord amb les exigències de la seva espècie.

2. Qualsevol persona que sigui propietària o posseïdora d'un animal és responsable dels danys, els perjudicis i les molèsties que l'animal pugui ocasionar a les persones i als béns públics o privats.

3. Els propietaris d'animals inclosos a la llista d'espècies que, a aquest efecte, s'estableixi reglamentàriament, han de contractar i mantenir en vigor una pòlissa d'assegurances amb una companyia legalment establerta al Principat que cobreixi la responsabilitat civil pels danys i els perjudicis que l'animal pugui ocasionar a tercers.

4. Qualsevol persona que sigui propietària o posseïdora d'un animal té l'obligació d'adoptar les mesures necessàries perquè l'animal no embruti les vies i els espais públics i les propietats de titularitat privada i de retirar-ne immediatament les matèries fecals.

5. Qualsevol persona que sigui posseïdora d'un animal té l'obligació de declarar-ne les cadellades o les cries al registre corresponent.

Article 5

Transport, importació i exportació

1. Tota importació d'animals requereix l'autorització d'entrada per mitjà del departament del Govern que tingui les competències assignades. L'autorització d'entrada es lliura després de presentar la documentació corresponent, que s'estableix reglamentàriament.

2. Tota exportació requereix l'autorització de sortida per mitjà del departament del Govern que tingui les competències assignades. L'autorització de sortida es lliura després de presentar la documentació corresponent, que s'estableix reglamentàriament.

3. Durant el transport els animals han de disposar d'un espai adaptat a les condicions de l'espècie. Els mitjans de transport o els embalatges han de ser concebuts per protegir els animals de la intempèrie i de les diferències climàtiques fortes. En la càrrega i la descàrrega dels animals s'ha d'utilitzar un equip adequat per evitar-los danys o sofriments.

Article 6

Actuacions prohibides

Queden prohibides les actuacions següents:

1. Maltractar o agredir físicament els animals o sotmetre'ls a qualsevol altra pràctica que els provoqui sofriments o danys injustificats.

2. Abandonar un animal.

3. Mantenir-los en instal·lacions indegudes des del punt de vista higiènic i sanitari, de benestar i de seguretat de l'animal.

4. Mantenir-los en estat de desnutrició o assedegats sense una prescripció facultativa.

5. Les intervencions quirúrgiques destinades a modificar l'aparença d'un animal de companyia o amb altres finalitats no curatives i, en particular, l'amputació de la cua, l'amputació de les orelles, la secció de les cordes vocals i l'ablació de les ungles i de les dents.

6. Donar-los com a premi o en compensació d'altres adquisicions.

7. Vendre'ls o cedir-los en adopció a menors d'edat no emancipats sense l'autorització del pare, la mare o el tutor i a persones incapacitades sense l'autorització del seu representant legal.

8. La venda ambulants d'animals fora de les fires i els mercats legalitzats.

9. L'accés d'animals a tota mena de locals destinats a la fabricació, l'emmagatzematge, el transport i la manipulació d'aliments.

10. La circulació i la permanència d'animals a les piscines públiques, exceptuant els gossos d'assistència o de teràpia definits en l'article 3.

11. Obligar-los a treballar o a produir en cas de malaltia o desnutrició o en

desacord amb les característiques dels animals, o sobreexplotar-los fins a posar-ne en perill la salut.

12. Subministrar-los substàncies no permeses amb la finalitat d'augmentar-ne el rendiment o la producció.

13. Alienar a títol oneros o gratuït animals amb una destinació diferent del sacrifici sense la diligència oportuna en la seva documentació sanitària si pateixen malalties parasitàries o infectocontagioses en període d'incubació.

14. Exhibir-los de forma ambulants com a reclam.

15. Mantenir-los lligats durant la major part del dia o limitar-los de forma duradora el moviment necessari per a ells.

16. Mantenir-los en locals públics o privats en condicions de qualitat ambiental, lluminositat, soroll, fum i similars que els puguin afectar tant físicament com psicològicament.

17. Matar-los per joc o perversitat o torturar-los.

18. L'accés dels animals a les propietats públiques o privades que en prohibeixen l'accés mitjançant la senyalització corresponent.

19. L'accés d'animals a tota mena de cultius agrícoles, exceptuant els animals de renda definits reglamentàriament.

Article 7

Activitats prohibides

1. Es prohibeix l'ús d'animals en espectacles, lluites i altres activitats si els poden ocasionar sofriment o ferir la sensibilitat de les persones que els contemplen.

2. Es prohibeix el tir al gall, el tir al colom, la lluita de galls i la de gossos, les curses de braus amb mort i altres pràctiques similars.

3. Es prohibeixen els sacrificis d'animals en espais públics.

Article 8

Estada d'animals en establiments de concurrència pública i en transports d'ús públic

Els propietaris d'establiments de concurrència pública com hotels, pensions, restaurants, residències, bars, cafeteries, caves, magatzems, botigues, així com

el transport públic, taxis i similars, hi poden prohibir l'accés i la permanència d'animals, excepte si es tracta d'animals que procurin una assistència a persones discapacitades o bé assistència personal acreditada o assistència terapèutica o als serveis públics. Aquesta excepció s'aplica a animals que es trobin en actiu i acompanyats per l'usuari, així com a animals en procés d'ensinistrament acompanyats per l'instructor. Tant l'usuari com l'instructor han de poder justificar mitjançant la documentació oportuna l'ús de l'animal en el procés d'assistència.

Article 9

Sacrifici dels animals i controls especials

1. Si un animal s'ha de sacrificar, s'han d'utilitzar els mètodes que impliquin el sofriment mínim i que provoquin una pèrdua de la consciència immediata.

2. El sacrifici s'ha de fer sota el control d'un veterinari legalment establert.

3. Correspon al Govern establir les normes de sacrifici.

4. Sense perjudici del que disposen els apartats 1 i 2, quan es tracti d'animals de renda criats a casa, per a l'autoconsum, es poden sacrificar pels sistemes tradicionals.

5. En casos especials en què s'hagi de controlar la població d'una espècie o bé un individu d'aquesta espècie que hagi esdevingut perjudicial per a altres poblacions animals, l'agricultura, la ramaderia, l'ecosistema, així com per raons de sanitat animal o de salut i de seguretat pública, el Govern estableix reglamentàriament les condicions quant a zones, períodes, mètodes i persones autoritzades per fer-ne el control i eventualment el sacrifici.

6. Es prohibeix sacrificar animals de companyia a les instal·lacions per al manteniment d'animals de companyia, i als nuclis zoològics en general, excepte per motius humanitaris, sanitaris o comportamentals, amb el diagnòstic previ d'un equip professional legalment establert.

Article 10

Nuclis zoològics

1. Amb la finalitat d'assegurar el manteniment de les condicions d'habitabilitat,

higièniques i sanitàries i de protecció adequades de les espècies, els centres i els establiments que alberguin, comerciïn, tractin o on es reproduïxin animals, tant domèstics com salvatges, s'han de registrar com a nuclis zoològics.

2. Queden exclosos, pel que fa a l'apartat anterior, els animals de renda, tal com es defineixen a l'article 3.b), i que queden previstos al capítol segon del títol III.

3. A l'efecte d'aplicar els apartats anteriors, es crea el Registre de Nuclis Zoològics, que depèn del Departament d'Agricultura i del Departament de Patrimoni Natural. En aquest Registre s'han d'inscriure els centres i els establiments d'animals següents, la ubicació dels quals ha de ser degudament autoritzada pel comú corresponent:

- a) Nuclis que alberguin animals domèstics
- b) Nuclis que alberguin animals salvatges de fauna autòctona
- c) Nuclis que alberguin animals salvatges de fauna no autòctona

4. Per reglament, el Govern ha de classificar i establir les condicions d'atorgament de l'autorització de nucli zoològic, segons els punts 1 i 2, les obligacions de funcionament, així com el tipus d'instal·lacions i les condicions que han de complir.

5. Cada nucli zoològic ha de portar un registre amb les dades de cadascun dels animals que hi entren i en surten; es crea, doncs, el llibre de registre, que ha d'estar a disposició de les autoritats competents sempre que ho requereixin.

Article 11

Comís i aïllament

1. Els ministeris responsables de l'agricultura i del patrimoni natural i les persones legalment autoritzades poden comissar els animals si hi ha indicis manifestos de maltractaments o tortures, si presenten símptomes d'agressió física o desnutrició o si es troben en instal·lacions inadequades, definides per reglament.

2. Els ministeris responsables de l'agricultura i del patrimoni natural poden ordenar l'aïllament o el comís dels animals si s'ha diagnosticat una malaltia

transmissible a les persones o a altres animals, ja sigui per sotmetre'ls a un tractament curatiu adequat o bé per sacrificar-los si és necessari. Excepte que ho prevegin normes particulars, el sacrifici d'aquests animals no comporta cap indemnització ni pagament al propietari.

3. Els animals que hagin causat lesions a persones o a altres animals, així com els que siguin sospitosos de patir la ràbia, han de ser sotmesos a control veterinari durant 14 dies. El període d'observació té lloc a la gossera oficial. L'observació d'un animal agressor pot fer-se també al domicili del propietari sota la seva responsabilitat i amb un informe previ dels serveis veterinaris.

4. Les despeses ocasionades per la retenció, el control i el transport dels animals mencionats són a càrrec dels propietaris.

Article 12

Associacions de protecció i defensa dels animals

1. Són associacions de protecció i defensa dels animals les associacions sense finalitat de lucre, legalment constituïdes i que tinguin com a finalitat principal la defensa i la protecció dels animals.

2. Les associacions que compleixin els requisits legals vigents han de ser inscrites en un registre creat a aquest efecte. El Govern pot atorgar-los el títol d'entitats col·laboradores i pot convenir-hi la realització d'activitats encaminades a la protecció i la defensa dels animals.

3. Aquestes associacions poden instar que es duguin a terme inspeccions en els casos concrets en què hi hagi indicis d'irregularitats. Les associacions tenen la consideració d'interessades en els procediments sancionadors establerts per aquesta Llei en els casos en què hagin formulat la denúncia corresponent o hagin formalitzat la compareixença en l'expedient sancionador, sens perjudici de la privacitat de les dades de caràcter personal.

4. El Govern pot establir ajuts per a les associacions que han obtingut el títol d'entitats col·laboradores, destinats a les activitats que duguin a terme amb relació a la protecció i la defensa dels animals, especialment per a l'execució de programes d'adopció d'animals de

companyia en famílies qualificades, en la promoció de campanyes i programes d'esterilització d'animals de companyia, i també la promoció de campanyes de sensibilització de la ciutadania.

Títol II. Sanitat

Article 13

Control sanitari

1. El Govern ha de vetllar especialment pel control de les malalties infectocontagioses i parasitàries en tot tipus d'animals que puguin comportar un perjudici per a les persones i per a les poblacions animals, i està facultat per adoptar les mesures necessàries per preservar la salut pública i la salut animal.

2. El control sanitari de tota mena d'animals correspon als serveis veterinaris oficials.

Article 14

Epizooties i zoonosis

1. El Govern, mitjançant un reglament, ha d'establir la llista de les malalties de declaració obligatòria específiques dels animals que siguin molt difusibles o difícils de combatre (epizooties) i les malalties dels animals que constitueixen perill per a la població humana (zoonosis).

2. El ministeri responsable de l'agricultura i el ministeri responsable de la sanitat han de proposar al Govern l'actualització periòdica de la qualificació d'aquestes malalties i establir-ne les revisions i les inspeccions que cal fer com a mesura preventiva.

3. S'han d'establir reglamentàriament les mesures pertinents per combatre i controlar tant les epizooties com les zoonosis.

4. El ministeri encarregat de la sanitat ha de comunicar al ministeri encarregat de l'agricultura qualsevol cas de zoonosi detectat en persones perquè s'instaurin el més aviat possible les mesures de prevenció i de control.

5. El ministeri encarregat de l'agricultura ha de comunicar al ministeri encarregat de la sanitat qualsevol cas de zoonosi detectat en animals perquè s'instaurin tan aviat com sigui possible les mesures de prevenció i de control.

Article 15

Comunicació de malalties

1. Els veterinaris legalment establerts han de comunicar tan ràpid com sigui possible al Departament d'Agricultura l'existència de qualsevol de les malalties de declaració obligatòria i atènyer-se en tot moment al que ordeni l'autoritat pertinent.

2. Els propietaris d'animals, i qualsevol ciutadà, si sospiten que un animal està infectat per les zoonosis o epizooties que hagin estat determinades de declaració obligatòria, tenen l'obligació de posar-ho en coneixement dels serveis veterinaris oficials.

Article 16

Experimentació

Els aspectes relacionats amb la tinença i la protecció dels animals utilitzats en procediments d'experimentació són regulats per la legislació específica en la matèria. Aquesta legislació ha de complir, com a mínim, amb els principis de benestar animal contemplats en la present Llei.

Article 17

Exposicions, concursos i qualsevol manifestació amb presència d'animals

Tota exposició, concurs i qualsevol altra manifestació amb presència d'animals necessita les autoritzacions del Comú concernit per a l'acte organitzat, com la del ministeri o els ministeris concernits. Les fires tradicionals de caràcter parroquial se segueixen organitzant segons el costum, amb una comunicació prèvia al ministeri o als ministeris concernits perquè posin a disposició dels comuns els serveis necessaris per al compliment d'aquesta Llei.

Títol III. Animals domèstics**Capítol primer. Animals de companyia**

Article 18

Identificació i Registre d'Animals de Companyia

1. Tot animal de companyia que es comercialitzi, se cedeixi o es doni en adopció ha de lliurar-se identificat.

2. La identificació s'efectua pels sistemes i amb les característiques de l'animal que s'estableixin reglamentàriament i l'ha de fer un veterinari legalment establert.

3. Tot animal de companyia s'ha d'identificar en un termini màxim de quatre mesos a partir de la data de naixement.

4. Qualsevol veterinari ha de comunicar al propietari d'un animal no identificat l'obligació d'identificar-lo. En cas de refús, el veterinari ha de notificar el fet al Registre d'Animals de Companyia.

5. Els propietaris o els posseïdors d'animals de companyia estan obligats a registrar els seus animals al Registre d'Animals de Companyia en un termini màxim de quatre mesos a partir de la data de naixement.

6. Es crea el Registre d'Animals de Companyia sota la tutela del Departament d'Agricultura. El seu funcionament es desenvoluparà reglamentàriament.

7. Es crea el Registre d'Animals de Companyia No Autòctons sota la tutela del Departament de Patrimoni Natural. El seu funcionament es desenvoluparà reglamentàriament.

8. L'adquisició, reconeixement, suspensió i pèrdua de la condició de gos d'assistència, l'acreditació i la identificació s'establiran reglamentàriament.

Article 19

Estada d'animals en establiments públics, en transports d'ús públic i la seva circulació en vies públiques

1. L'accés i la permanència d'animals en establiments i transports d'ús públic definits a l'article 8, sense perjudici del que disposa aquest article, o sempre

que el propietari no ho hagi prohibit, i la seva circulació per espais públics comporta el compliment dels requisits següents: portar collar i anar subjectes amb una corretja o cadena o disposar d'un mitjà de contenció específic per l'espècie considerada.

2. Han de portar morrió els gossos la perillositat dels quals sigui raonablement previsible ateses la seva natura i les seves característiques.

Article 20

Gos perillós

1. D'acord amb aquesta Llei, un gos es considera perillós quan, sense cap tipus de provocació ni malícia, mossega o ataca una persona que es comporta pacíficament i d'acord amb la llei, o bé un altre animal el posseïdor del qual respecta la llei, i els causa una lesió que comporti una intervenció mèdica o veterinària. També es considera perillós quan, a l'exterior de l'habitatge o del vehicle del seu posseïdor, o bé a l'exterior d'una propietat privada degudament tancada, mossega o ataca una persona o un altre animal, o bé manifesta d'una forma evident agressivitat vers una persona que es comporta pacíficament i segons la llei.

2. El procediment per determinar si un gos és perillós i l'aplicació de les mesures de control dels gossos perillosos es fixen reglamentàriament.

3. Sense perjudici del que disposen els apartats 1 i 2, el Govern estableix una reglamentació específica pel que fa als gossos d'atac i els gossos de guarda o defensa.

Article 21

Sanitat

Els propietaris o els posseïdors d'animals de companyia estan obligats a complir les mesures sanitàries que estableixi el Govern.

Article 22

Concursos i exposicions

1. Els locals destinats a concursos o exposicions han de disposar d'un local d'infermeria amb el material suficient per al veterinari i en el qual es puguin atendre els animals que necessitin assistència.

2. És obligatori, per a tots els animals que participin en concursos o exposicions, presentar la documentació que es deriva del desenvolupament d'aquesta Llei.

Article 23 *Venda*

1. Els establiments dedicats a la venda d'animals de companyia, així com els particulars que efectuïn venda directa d'animals de companyia, han de complir, sense perjudici de les altres disposicions que els són aplicables, les normes següents:

- Han de ser declarats nuclis zoològics al Departament d'Agricultura o al Departament de Patrimoni Natural.
- Han de dur un registre, a disposició dels organismes esmentats, en el qual constin les dades a les quals fa referència l'article 10.5.
- Els animals s'han de vendre desparasitats, lliures de tota malaltia i identificats.

2. L'existència d'un servei veterinari dependent de l'establiment que atorga certificats de salut per a la venda dels animals no eximeix el venedor de responsabilitat davant malalties en fase d'incubació no detectades en el moment de la venda.

Article 24 *Abandonament*

1. A fi d'evitar situacions degradants i per raons de salut pública, està prohibit abandonar els animals de companyia.

2. Es considera que un animal està abandonat quan no està identificat d'acord amb el que estableix l'article 18 d'aquesta Llei ni va acompanyat de cap persona. En aquest cas la gossera oficial d'acolliment temporal s'ha de fer càrrec de l'animal i l'ha de retenir fins que sigui recuperat, cedit o sacrificat, tal com estableix l'article 9.6.

3. El termini per recuperar un animal sense identificació és de vuit dies naturals.

4. Si l'animal porta identificació, s'ha d'avisar el propietari, que té un termini de deu dies per recuperar-lo, després d'abonar les despeses que ha originat el seu manteniment. Un cop transcorregut

aquest temps, si el propietari no l'ha recuperat, l'animal es considera abandonat. En el cas de no ser localitzat el propietari en el termini de 15 dies naturals, el Govern publica l'avís corresponent al BOPA i un cop transcorregut el termini de 15 dies naturals des de l'endemà de la data de publicació, l'animal se sacrifica segons el que estableix l'article 9.6 o es dona en adopció.

5. Els gossos que circulin lliurement fora dels nuclis habitats no es consideren animals abandonats i per a aquests casos s'aplica l'article 9.5.

Article 25 *Servei de recollida i gossera oficial*

1. Correspon a l'Administració recollir els animals abandonats que circulin per les vies i els espais públics i transportar-los a la gossera oficial.

2. D'acord amb l'apartat anterior, correspon al Govern disposar d'unes dependències d'acolliment temporal (gossera oficial) degudament condicionades segons el que estableix aquesta Llei.

3. El sacrifici, l'esterilització, la desparasitació i la vacunació d'aquests animals s'han de fer sota el control d'un veterinari oficial.

4. Els propietaris d'animals de companyia poden lliurar-los a la gossera oficial perquè siguin donats a terceres persones o sacrificats en les condicions establertes a l'article 9.6. Les despeses ocasionades pels animals mencionats són a càrrec del propietari.

5. El Govern pot cedir la gestió de la gossera oficial d'acord amb la normativa vigent.

6. El funcionament de la recollida d'animals de companyia i la gestió de la gossera es desenvolupen reglamentàriament.

Article 26 *Residències i refugis per al manteniment temporal d'animals*

1. Les residències d'animals de companyia, les escoles d'ensinistrament i les altres instal·lacions que alberguin animals domèstics de companyia s'han d'inscriure al Registre de Nuclis Zoològics del Departament d'Agricultura com a requisit imprescindible per funcionar.

2. Les residències d'animals de companyia i les altres instal·lacions d'aquesta mena han de disposar del servei d'un veterinari legalment establert, encarregat de vigilar l'estat físic i sanitari dels animals residents. L'ingrés d'un animal en aquests centres únicament es pot fer després de verificar els documents d'identificació i els documents de vacunació corresponents.

3. Si un animal es posa malalt, el centre ho ha de comunicar immediatament al propietari o al responsable, el qual pot donar l'autorització per a un tractament veterinari o pot recollir l'animal.

4. Els titulars de residències d'animals o instal·lacions similars han de prendre les mesures necessàries per evitar contagis entre els animals residents i els del seu entorn, i comunicar als serveis veterinaris de l'Administració les malalties que siguin de declaració obligatòria.

Capítol segon. Animals de renda

Article 27 *Maneig*

1. Les disposicions del títol I i del títol II d'aquesta Llei que fan referència a les condicions higièniques i sanitàries i de tracte s'apliquen al maneig d'animals. Pel que fa a la sanitat, els animals de renda queden sotmesos a les disposicions i els reglaments vigents i als que es puguin aprovar en el futur.

2. Per poder acollir i allotjar animals, les corts, els estables i els altres allotjaments han de:

- tenir una zona protegida del medi exterior;
- estar ben ventilats;
- reunir les condicions higièniques establertes reglamentàriament;
- tenir les dimensions mínimes per animal, tant en superfície com en alçada, que es determinin reglamentàriament i que en tot cas permetin una permanència còmoda de l'animal;
- disposar de tanques o altres mitjans que, sense ocasionar danys o molèsties físiques, evitin les fugues;
- disposar de sistemes de proveïment d'aigua potable i de subministrament d'aigua a pressió i en quantitat suficient per a la neteja i l'evacuació de

líquids residuals per a les espècies que ho requereixin.

Article 28

Padral

1. El Padral és el registre d'animals de renda que es crien a les explotacions que es troben dins el territori del Principat d'Andorra. S'adscriu al Departament d'Agricultura, sense perjudici del Padral dels comuns respectius.

2. Tot animal de renda s'ha de registrar al Padral del Departament d'Agricultura, sense perjudici del Padral dels comuns respectius.

3. El ministeri responsable de l'agricultura estableix reglamentàriament les normes que regeixen el Padral.

Títol IV. Fauna salvatge

Article 29

Fauna autòctona

1. Es prohibeix molestar intencionalment la fauna salvatge, especialment durant el període de reproducció, de dependència i d'hibernació.

2. Queda prohibit capturar, prendre, transportar, vendre i comprar nius, ous i cries d'espècies de la fauna autòctona.

3. S'han d'establir reglamentàriament les condicions que regulen les activitats fotogràfiques, científiques, esportives i de lleure que poden afectar les espècies de la fauna salvatge autòctona.

Article 30

Espècies protegides

1. La qualificació d'espècie protegida s'aplica a tota espècie animal de la fauna autòctona que requereixi una protecció especial. Les espècies protegides s'especifiquen reglamentàriament i se n'estableix el grau d'amenaça.

2. La captura, la compra i la venda d'animals morts o vius pertanyents a espècies protegides, de parts o de productes obtinguts a partir d'aquestes espècies estan prohibides.

3. El ministeri responsable del patrimoni natural pot autoritzar la importació, l'exportació, el transport i la possessió d'animals morts o vius pertanyents a espècies protegides, de parts o de

productes obtinguts a partir d'exemplars d'aquestes espècies amb els permisos corresponents i els certificats del país d'origen.

4. El ministeri responsable del patrimoni natural pot autoritzar, amb finalitats culturals i de difusió de les campanyes de protecció i conservació de la fauna, l'exhibició d'exemplars vius o morts pertanyents a espècies protegides, de parts o de productes obtinguts a partir d'exemplars d'aquestes espècies.

5. El ministeri responsable del patrimoni natural pot comissar els exemplars vius o morts pertanyents a espècies protegides que estan en possessió de particulars o que són exposats per a la venda o l'exhibició pública que infringeixin aquesta Llei.

6. Es prohibeix la destrucció dels hàbitats de reproducció de les espècies protegides que presentin un grau d'amenaça igual o superior al definit com a "vulnerable" segons els criteris de la Unió Internacional per la Conservació de la Natura (UICN).

7. En condicions estrictament controlades, el ministeri responsable del patrimoni natural pot autoritzar la captura en viu amb finalitats científiques no experimentals, culturals, de reproducció en captivitat, de repoblació o de reintroducció en altres zones, d'exemplars adults d'algunes de les espècies protegides vinculades a projectes de conservació. En casos excepcionals i amb els mateixos fins, es pot autoritzar també la recollida d'ous i de cries.

8. En cas d'animals morts o d'animals ferits que s'han de sacrificar perquè no s'aconsegueix que es recuperin, el ministeri responsable del patrimoni natural en pot autoritzar la taxidèrmia i la permanència posterior en centres de caràcter científic, cultural i educatiu.

9. Només es permet la taxidèrmia als particulars si es demostra l'origen legal de l'animal i es disposa de l'autorització prèvia del ministeri responsable del patrimoni natural. En cap cas no s'autoritza la comercialització dels animals naturalitzats.

Article 31

Fauna no autòctona

1. La protecció de la fauna no autòctona es regeix pel que estableixen aquesta Llei, els tractats i els convenis internacionals signats per l'Estat andorrà.

2. La venda en establiments comercials, la tinença i l'exhibició pública d'animals de la fauna no autòctona que prové d'instal·lacions de cria en captivitat, amb finalitats comercials i degudament legalitzades, requereix, per cada animal, la possessió del certificat acreditatiu de l'origen, a més de la documentació que es pot estipular per via reglamentària.

3. La cria en captivitat de fauna no autòctona destinada a la comercialització està prohibida.

Títol V. Inspecció i control

Article 32

Competències

1. És competència del ministeri responsable de l'agricultura vetllar pel compliment de la normativa vigent pel que fa als animals domèstics de companyia i de renda, tal com es defineixen en aquesta Llei.

2. És competència del ministeri responsable del patrimoni natural vetllar pel compliment de la normativa vigent pel que fa als animals salvatges, tant els de fauna autòctona com els de fauna no autòctona.

3. Els comuns estan facultats per a la inspecció i el control de la Llei a l'efecte de prevenir les infraccions lleus previstes a l'article 33.1, apartats a), b) i h).

4. Correspon als comuns controlar els animals salvatges urbans.

5. Correspon al ministeri responsable de l'agricultura vigilar i inspeccionar els nuclis zoològics amb animals de companyia, especialment els establiments de venda, guarda, recollida i cria, i, si escau, comissar els animals de companyia.

Títol VI. Infraccions i sancions

Article 33 Infraccions

Les infraccions a les disposicions que regulen la tinença d'animals es classifiquen en faltes lleus, greus i molt greus.

1. Són infraccions lleus:

a) La possessió d'un animal de companyia no identificat o no registrat d'acord amb l'article 18.

b) La presència d'animals en establiments de concurrència pública o en transports públics quan el propietari ho hagi prohibit d'acord amb els articles 8 i 19.

c) L'incompliment, per part dels propietaris d'establiments de concurrència pública o de vehicles d'ús públic de les excepcions previstes en l'article 8 en referència als gossos d'assistència, de teràpia o utilitzats pels serveis públics.

d) No notificar, un veterinar, el supòsit establert a l'apartat 18.4.

e) La venda d'animals als menors d'edat no emancipats o a persones incapacitades sense l'autorització del pare, la mare o el representant legal.

f) L'incompliment de l'article 6.6 i de l'article 6.14.

g) El transport d'animals amb vulneració dels requisits establerts reglamentàriament segons l'article 5.

h) Embrutar les vies i els espais públics.

i) L'incompliment de l'article 4.3 i de l'article 4.5.

j) L'incompliment de l'article 28.2.

k) L'incompliment de l'article 6.15 així com el manteniment dels animals en instal·lacions inadequades des del punt de vista del seu benestar, si no els comporta un risc greu per a la salut.

l) No evitar la fugida d'animals.

m) Maltractar animals.

n) Subministrar a un animal substàncies que li causin alteracions lleus de la salut.

o) Subministrar a un animal substàncies que li causin alteracions lleus del comportament, en els casos en què no hagin estat prescrites per un veterinar.

p) No donar als animals l'atenció veterinària necessària per garantir-ne la salut, si això no els causa perjudicis greus.

q) L'accés dels animals a les propietats públiques o privades que en prohibeixin l'accés mitjançant la senyalització corresponent.

r) Qualsevol altra infracció de les disposicions d'aquesta Llei o de les normes que la desenvolupin que no estigui qualificada de greu o molt greu.

2. Són infraccions greus:

a) El manteniment d'animals sense l'alimentació necessària, en estat de desnutrició, assedegats, o sense proporcionar-los les cures necessàries amb infracció dels articles 4.1 i 6.4.

b) El manteniment d'animals en instal·lacions inadequades des del punt de vista higiènic o sanitari.

c) L'accés d'animals a tota mena de locals destinats a la fabricació, l'emmagatzematge, el transport i la manipulació d'aliments.

d) La circulació i la permanència d'animals a les piscines públiques exceptuant els gossos d'assistència o de teràpia definits en l'article 3.

e) No enregistrar-se com a nucli zoològic d'acord amb l'article 10.1 i no posseir o tenir incomplet el llibre de registre establert segons l'article 10.5.

f) L'incompliment de les mesures sanitàries establertes a l'article 15.2 i a l'article 21.

g) L'acolliment i l'allotjament d'animals de renda amb incompliment dels requisits establerts a l'article 27.2.

h) La venda ambulat d'animals fora de mercats i fires legalitzats.

i) La importació i l'exportació d'animals sense tenir en compte els requisits previstos en aquesta Llei.

j) Obligar els animals a treballar o a produir en cas de malaltia o desnutrició o sobreexplotar-los de manera que se'n faci perillar la salut.

k) L'incompliment del que disposa l'article 23.

l) L'alienació d'animals amb malalties, tret que en el moment de la transacció el venedor en desconegui la malaltia.

m) L'incompliment de l'article 17.

n) L'incompliment de l'article 26.

o) Incomplir, els nuclis zoològics, qualsevol de les condicions i els requisits establerts a l'article 10.

p) Vendre animals o fer-ne donació si no han estat declarats o registrats.

q) Maltractar o agredir físicament els animals si els comporta conseqüències greus per a la salut o els provoca sofriments.

r) Fer matances públiques d'animals.

s) Subministrar substàncies a un animal que li causin alteracions greus de la salut.

t) Subministrar substàncies a un animal que li causin alteracions greus del comportament en casos en què no hagin estat prescrites per un veterinar.

u) Abandonar animals, si s'ha fet en unes circumstàncies que no els comporten cap risc.

v) L'accés d'animals a tota mena de cultius agrícoles, exceptuant els animals de renda definits reglamentàriament.

x) Reincidir en la comissió d'infraccions lleus.

3. Són infraccions molt greus:

a) L'incompliment del que disposa l'article 7.

b) Els maltractaments i les agressions físiques greus als animals.

c) No comunicar al Departament d'Agricultura, un veterinar, l'existència de qualsevol epizootia o zoonosi catalogada de declaració obligatòria segons l'article 15.1.

d) L'incompliment del que disposa l'article 16.

e) L'esterilització, la pràctica de mutilacions i el sacrifici, en contra de les condicions i dels requisits establerts per aquesta Llei.

f) La utilització de mètodes de sacrifici dels animals que contravinquin les disposicions d'aquesta Llei.

g) El subministrament de substàncies no permeses als animals amb la finalitat d'augmentar-ne el rendiment o la producció.

h) L'incompliment dels requisits establerts a l'article 20, referit a la tinença de gossos perillosos, d'atac o de defensa, o de les disposicions reglamentàries que s'estableixin.

i) L'incompliment del que disposen els articles 29.1 i 29.2.

j) L'incompliment dels requisits establerts als articles 30.2, 30.3, 30.6, 30.7, 30.8 i 30.9.

k) L'incompliment dels articles 31.2 i 31.3.

l) Abandonar animals, si s'ha fet en unes circumstàncies que els puguin comportar danys greus.

m) Capturar gossos i gats amb l'ús d'armes de foc en contra de les condicions i dels requisits establerts a l'article 9.

n) Organitzar baralles de gossos, de galls o d'altres animals, i també participar en aquest tipus d'actes.

o) Mantenir els animals sense l'alimentació necessària o en instal·lacions inadequades des del punt de vista higiènic-sanitari i de benestar, si els perjudicis als animals són molt greus.

p) La fabricació no autoritzada, la falsificació, la manipulació o la utilització fraudulenta de les marques o els sistemes i els documents oficials d'identificació i registre.

q) Reincidir en la comissió d'infraccions greus.

Article 34 Sancions

1. Les infraccions comeses contra aquesta Llei se sancionen amb multes de 60 € a 12.000 €.

2. La imposició d'una sanció per infraccions de caràcter greu i molt greu pot

comportar el comís dels animals afectats. De la mateixa manera, pot comportar la baixa de l'establiment del Registre de Nuclis Zoològics i el tancament definitiu o la clausura temporal de l'establiment durant un període màxim de dos anys.

3. Segons la seva classificació, les infraccions se sancionen de la manera següent:

a) Infraccions lleus: multa de 60 € a 300 €.

b) Infraccions greus: multa de 300,01 € a 3.000 €.

c) Infraccions molt greus: multa de 3.000,01 € a 12.000 €.

4. En la imposició de les sancions s'ha de tenir en compte, per graduar la quantia de les multes i la imposició de les sancions accessòries, els criteris següents:

a) La transcendència social i el perjudici causat per la infracció comesa.

b) L'ànim de lucre il·lícit i la quantia del benefici obtingut en la comissió de la infracció.

c) La reiteració o la reincidència en la comissió d'infraccions.

d) La irreparabilitat dels danys causats al medi ambient o l'elevat cost de reparació.

e) El grau d'intencionalitat en la comissió de la infracció.

Article 35 Reincidència

D'acord amb aquesta Llei, s'entén per "reincidència" quan hi ha dues resolucions fermes per la mateixa infracció o per les infraccions de naturalesa diferent tipificades en aquesta Llei en el termini de 5 anys.

Article 36 Altres responsabilitats

La imposició de qualsevol sanció prevista per aquesta Llei no exclou la responsabilitat civil o penal i la indemnització eventual per danys i perjudicis que puguin correspondre a la persona sancionada. Si hi ha un procés penal en curs se suspèn la tramitació del procediment administratiu fins que es dicti una sentència ferma en la via penal.

Article 37

Procediment sancionador

Per imposar les sancions previstes per aquesta Llei cal seguir el procediment sancionador regulat per la normativa vigent.

Article 38

Expedients sancionadors

1. Mitjançant els seus agents, l'Administració pot comissar animals quan hi hagi indicis racionals d'haver-se comès una infracció tipificada en aquesta Llei com a greu o molt greu i s'obri un expedient sancionador. El comís té caràcter preventiu fins a la resolució definitiva de l'expedient sancionador, que pot transformar la mesura preventiva de comís en sanció complementària o deixar-la sense efecte i retornar l'animal al propietari. En cas d'acordar-se el comís, l'Administració en decideix el destí més adient en funció de les característiques de l'espècie. En tot cas les despeses ocasionades per l'aplicació d'aquest article són a càrrec dels propietaris infractors.

2. Correspon als ministeris responsables de l'agricultura i del patrimoni natural i els comuns, segons les competències respectives d'inspecció i de control establertes a l'article 32, la incoació, la tramitació i la resolució dels expedients, llevat de la resolució de les sancions molt greus, que correspon al Govern. No obstant això, els comuns o els ministeris competents que iniciïn un procediment sancionador s'ho han de comunicar recíprocament. La notificació corresponent comporta la inhibició de l'òrgan al qual s'hagi notificat per no incoar dos procediments sancionadors pels mateixos fets.

Article 39

Prescripció

Les infraccions a les quals fa referència aquesta Llei prescriuen al cap d'un any pel que fa a les infraccions lleus, al cap de dos anys les greus i al cap de tres anys les molt greus. El termini de la prescripció es comença a comptar el dia que s'hagi comès la infracció i s'interromp des del moment en què el procediment s'adreça contra l'infractor.

Disposició derogatòria

Aquesta Llei deroga la Llei de tinença i protecció d'animals del 30 de juny de 1998, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que s'hi oposin.

Disposició final

S'estableix un termini de 12 mesos, a comptar de la data de publicació d'aquesta Llei, perquè les persones propietàries d'algun tipus d'animal dels especificats en aquesta Llei puguin regular-ne la situació.

Aquesta Llei entrarà en vigor el dia següent de publicar-se al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 12 de juliol del 2012

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

François Hollande *Joan Enric Vives Sicília*
President de la Bisbe d'Urgell
República Francesa
Copríncep d'Andorra Copríncep d'Andorra

Llei 14/2012, del 12 de juliol, de salut animal i seguretat alimentària

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 12 de juliol del 2012 ha aprovat la següent:

Llei 14/2012, del 12 de juliol, de salut animal i seguretat alimentària

Exposició de motius

La seguretat alimentària, entesa com l'accés fàcil a un proveïment constant d'aliments sans, és un factor essencial de qualsevol sistema de protecció de la salut pública. Al seu torn, la salut animal, igualment important pel que fa a la salut pública, constitueix un element clau per al desenvolupament de la ramaderia, així com per a la conservació del patrimoni natural, sense menysprear-ne la importància econòmica i social.

Existeix una necessitat evident d'orientar el desenvolupament dels sectors econòmics primaris i terciaris relacionats

amb la ramaderia i l'agricultura i amb els aliments, en els principis del respecte de l'entorn; en particular, en la gestió correcta dels residus.

Les crisis sanitàries internacionals que han aparegut al llarg d'aquesta última dècada han contribuït, d'una banda, a un augment important de la conscienciació social a l'entorn d'aquests temes i, de l'altra, a un canvi significatiu de les estructures oficials de control. S'han produït canvis substancials en les normatives sanitàries i un desenvolupament progressiu d'estructures administratives més integrades, amb una visió global i conjunta de tots els sectors involucrats en la cadena alimentària que va des de la part productiva, més agrícola o ramadera, fins als sectors que presten serveis directament als consumidors finals.

També s'han produït canvis en la resta de sectors implicats directament o indirectament en aquestes activitats econòmiques, uns canvis que en la majoria dels casos han culminat en la creació d'organismes o institucions clarament orientats a l'avaluació dels riscos, destinats a proporcionar als òrgans legislatius, als agents econòmics concernits i als ciutadans opinions independents basades en les evidències científiques disponibles, a fi que es puguin prendre les mesures més adequades per protegir els interessos generals i molt particularment per assegurar el millor nivell possible de protecció de la salut.

Altrament, des d'un punt de vista sanitari, la lliure circulació de productes i animals segurs contribueix significativament en la salut i el benestar dels ciutadans, i al mateix temps ha esdevingut un aspecte essencial dels seus interessos econòmics i socials.

El Principat d'Andorra no es pot permetre la possibilitat de quedar exclòs d'aquests sistemes, tant per la seva ubicació geogràfica com per la protecció deguda, en primer lloc, de la salut pública i la salut animal i, després, dels interessos econòmics dels sectors que avui continuen tenint una importància rellevant per a l'economia nacional, ja sigui per la seva influència en la balança comercial, ja sigui pel fet de constituir, com és el cas de la ramaderia, un element indispensable per a l'equilibri i la protecció de l'entorn. Això ens ha

de permetre assegurar el manteniment d'una de les nostres riqueses principals, el paisatge, element clau del nostre reclam turístic.

La Constitució del Principat d'Andorra, i en particular els articles 30, 31 i 32, estableix el dret a la salut, l'obligació de l'Estat de vetllar per l'entorn, i la seva intervenció perquè Andorra es pugui desenvolupar d'una manera equilibrada i sempre atenint-se als interessos i el benestar generals.

La Llei per la qual es regulen els drets del consumidor i la seva protecció, del 31 de juliol del 1985, i en particular l'article 3, estableix com un dels drets bàsics dels consumidors la protecció contra els riscos que poden afectar-ne la salut o la seguretat.

Per la seva banda, la Llei general de sanitat, del 20 de març del 1989, modificada per la Llei 1/2009, del 23 de gener, de modificació de la Llei general de sanitat, que regula les accions que permeten fer efectiu el dret a la protecció de la salut, considera una activitat bàsica del sistema sanitari la que pot incidir sobre l'àmbit propi de la veterinària de salut pública, especialment pel que fa a la prevenció i la lluita contra les zoonosis, el control higiènic i la prevenció dels riscos per a la salut derivats dels aliments, inclosa la millora de les qualitats dietètiques. A aquest efecte, imposa al Govern fer actuacions de control sanitari, de prevenció dels riscos per a la salut derivats dels aliments, incloent-hi la millora de les qualitats nutritives, i de promoció i millora de les activitats de salut pública sobretot en l'àrea de la seguretat alimentària.

Seguint el mandat constitucional, el Principat d'Andorra signà el Protocol sobre qüestions veterinàries, complementari de l'Acord en forma de bescanvi de notes entre el Principat d'Andorra i la Comunitat Econòmica Europea, del 28 de juny del 1990, que establia els principis sanitaris que havien de regir els intercanvis d'animals vius i de productes d'origen animal entre ambdós territoris. Així, el Principat s'integrava en l'anomenat espai veterinari comunitari i, per tant, s'eliminaven les traves administratives per al lliure intercanvi d'animals vius de les espècies d'abastament i dels productes que se'n deriven. Les